

ПЕДАГОГІКА НОВОГО СТОЛІТТЯ В УМОВАХ БОРОТЬБИ ПО УСУНЕННЮ ШКІДЛИВИХ ЗВИЧОК: АЛКОГОЛІЗМУ, ПАЛІННЯ ТА НАРКОМАНІЇ

*Пашко Л.Ф., Колос Ю.З., Василюк Ю.В.
Полтава, Україна*

Гуманістичні виміри педагогіки нового століття передбачають виховання активної особистості, здатної до створення і реалізації власного життєвого проєкту. Витоки гуманістичної педагогіки започатковані в системі А.С. Макаренка, філософські основи якої досить багатогранні.

Педагогіка А.С. Макаренка формувалася під впливом філософії А. Бергсона, Ф. Ніцше, А. Шопенгауера та ін. Однією з головних його педагогічних ідей було виховання особистості в колективі і через колектив. В основу вихованої системи було покладено посильну працю дітей різного віку, систему перспектив розвитку і життєдіяльності для колективу і для кожного, професійне самовизначення і вибір професії.

Отже, саме гуманістичні виміри цієї педагогіки дали можливість її широкого застосування у всіх закладах освітньої сфери. До них належать:

- радість життєдіяльності і спілкування в колективі;
- задоволення, натхнення та ентузіазм у процесі трудової діяльності;
- радість участі у святкуванні суспільних видатних подій, що відбувались в колективі;
- інтерес і захоплення театром, спортом, туристичними походами, змаганнями;
- радісно-піднесений настрій як стиль життя і умова щастя, та ін.

В наш час з'явилися нові виклики суспільства, які вимагають інших підходів до виховання в умовах алкоголізму, паління та наркоманії. Важливим і цікавим досвідом в цих умовах є досвід Геннадія Вікторовича Мохненка, педагога-новатора, пастора «Церкви добрих змін», засновника і керівника найбільшого на території колишнього Радянського Союзу дитячого реабілітаційного центру «Республіка Пілігрим» та мережі реабілітаційних центрів для дорослих. Він широко відомий як ініціатор громадської антинаркотичної акції «Обридли» і навколосвітнього велопробігу «Світ без сиріт». Він є автором книг «Непедагогічна поема» і «Стратити не можна помилувати», ведучим телевізійних програм, редактором кількох християнських періодичних видань. Він – письменник, історик, журналіст, релігієзнавець.

«Непедагогічна поема» написана на основі реальних історій з життя безпритульних дітей, яка змусила переосмислити ставлення до маленьких бродяг і надихнула стати безпосереднім учасником добрих змін в їхньому житті багатьох людей.

В Маріуполі був створений благодійний фонд «Пілігрим», який реалізував грандіозний реабілітаційний проєкт на пострадянській території для безпритульних дітей і підлітків, які мали наркотичну залежність. Щоденно в реабілітаційному центрі «Республіка Пілігрим» проходять адаптацію десятки вихованців найскладнішої соціальної категорії.

Фонд веде роботу по будівництву сімейних дитячих будинків сприяє усиновленню сиріт і створення прийомних сімей. У засновника центру, пастора Геннадія Мохненка 35 прийомних дітей, при центрі існують декілька дитячих сімейних будинків.

Минуло майже десять років після першого видання «Непедагогічної поеми». Про головних героїв цієї книги знято фільми. Трикратний номінант Оскара, володар «пальмової вітки» в Каннах. Теренс Малек разом з режисером Стівом Хувером та композитором Аттикусом Россом створили документальний фільм «Майже Святий».

За час існування «Республіки Пілігрим» велась інтенсивна спортивно-туристична робота, підкорено декілька гірських рік і світових альпійських вершин. Цей перелік систематично збільшується. За цей час успішно завершена кругосвітня подорож на велосипедах «Світ без сиріт», яка закликала до усиновлення дітей-сиріт.

Почуття гордості, радості, задоволення від життя викликало вироблення ензимів, гормонів щастя в організмі на фізіологічному рівні, що з успіхом витісняло те, що викликало «кайф», ейфорію від наркотиків.

Зараз в Центрі дитячої реабілітації «Республіка Пілігрим» проходять відновлення десятки підлітків найскладніших соціальних категорій. Діти підвалів і вулиць, які мають часто тяжку наркотичну залежність одержують в центрі оперативну і довгострокову реабілітаційну допомогу. За час роботи в центрі з 1999 р. через реабілітацію пройшло більше 4000 підлітків. Декілька сотень неповнолітніх були витягнуті з підвалів і каналізаційних наркотичних притонів співробітниками центру і повернуті в сім'ї. Багато дітей, які офіційно пройшли через центр, повернулись в інтернати. Ті, хто не ходив до школи і пропустили декілька класів, сідають за парти і намагаються ліквідувати пропущене. Деякі з них, опинившись в центрі, взагалі вперше в житті почули шкільний дзвінок [9, с. 10].

Важливим впливом на вихованців було залучення до духовних цінностей, які дали релігії всього світу і які, зокрема, висвітлені в Біблії. Цінність релігії полягає саме в тому, що вона дала людству моральні норми, що рятують людину від зла. Зміст книги пересипаний цитатами-виразами з Біблії, які підсилюють вплив на вихованців у різних ситуаціях.

«Проклятий, хто таємно вбиває ближнього свого! І весь народ скаже: амінь.

Проклятий, хто бере підкуп, щоб вбити душу і пролити кров невинну!
І весь народ скаже: амінь». Второзаконня 27:24,25 (с.138)

В процесі життя вихованці засвоюють моральні норми. В «Пілігримі» була сформульована система покарань разом з вихованцями. До створення

«уголовного» кодексу вихованці підійшли творчо: за паління, не миття рук і ніг на ніч, за мат і брутальні слова була своя міра покарання. Епіграфом до відповідної глави стали слова «Хто жаліє різки свої, той ненавидить сина; а хто любить, той з дитинства карає його» [9, с. 142]. Але, як і педагогіка А.С. Макаренка, ця система не допускала фізичних покарань.

Церква провела десятки суботників, вихованці з прихожанами очищали коридори і кімнати. Після поселення в придбане церквою приміщення почав формуватися розпорядок дня, який передбачав час на працю, відпочинок і походи. Діяла формула А.С. Макаренка: «Дитина повинна точно знати – що, коли, і як вона повинна робити».

Про успіхи Республіки писали газети, говорило радіо показувало телебачення. Все це викликало у вихованців гордість і радість, давало впевненість у правильно вибраному життєвому шляху. Сотні вихованців Республіки позбавились алкогольної та наркотичної залежності, одержали повноцінну освіту, обрали бажану професію, утворили щасливі сім'ї, успішно виховують власних дітей.

Система наркаторгівлі, яка заповонила всю країну, вступила в протистояння відносно акції «Обридли». Однак результати цього протесту зараз очевидні уже в національному масштабі, в багатьох містах проходили мітинги, походи і демонстрації. Обіцянки в «Пілігримі», дані вихованцями, – боротись до переможного кінця!

Щоб описати «всі чудеса і всю радість, яку Господь дав прийомним батькам і їх діткам... знадобиться, як мінімум, написати ще декілька томів» [9, с. 361-362]. Кількість гуманістичних вимірів в цьому процесі невичерпна.

Отже, гуманістичні ідеї педагогіки А.С. Макаренка успішно втілюються і розвиваються в наш час, коли в нових соціальних умовах виникли такі проблеми як паління, пияцтво і наркоманія. Остання проблема особливо складна, адже сучасна медицина часто безсила у її вирішенні.

Отже, важливим і цікавим досвідом в цих умовах є досвід Г.В. Мохненка. Щасливе життя дітей та батьків було головним стимулом із самого початку роботи реабілітаційного центру. Благодійна діяльність фонду стосується також людей, що знаходяться в тюрмах, туберкульозних лікарнях, онкологічних центрах. Ведеться активна робота з дітьми – інвалідами, а також з глухоніми. При фонді діє хоспіс для покинутих літніх людей, центр для жінок з дітьми, які опинилися в складних життєвих обставинах. Адаптаційний центр допомагає людям, що повернулися з місць ув'язнення. Фонд веде роботу по будівництву сімейних дитячих будинків, сприяє усиновленню сиріт і створенню прийомних сімей. У засновника центру, пастора Геннадія Мохненка 35 прийомних дітей, при центрі існують декількох дитячих сімейних будинків.

За час існування «Республіки Пілігрим» велась інтенсивна спортивно-туристична робота, підкорено декілька гірських рік і світових альпійських вершин. Цей перелік систематично збільшується. За цей час успішно завершена кругосвітня подорож на велосипедах «Світ без сиріт», яка закликала до усиновлення дітей – сиріт.

Гуманістичні виміри, притаманні цій педагогіці-почуття гордості, радості, задоволення від життя та ін. викликало вироблення ензимів, гормонів щастя в організмі на фізіологічному рівні, що з успіхом витісняло те, що викликало «кайф», ейфорію від наркотиків.

Досвід і нові підходи до вирішення цієї проблеми в педагогічній системі Г.В. Мохненка дають високі результати і заслуговують на уважне вивчення і упровадження в практику. Гуманістичні виміри цієї педагогіки (задоволення від спілкування в колективі, переборення труднощів, інтерес до навчання і пізнання світу, радість перемог у спорті та туризмі, естетичні почуття від спілкування із природою) є тими факторами, які варто поширювати у всіх навчальних та виховних закладах.

Список використаних джерел:

1. Бергсон А. Два источника морали и религии. – М., 1994.
2. Бех І.Д. Виховання особистості. – Київ: Либідь, 2003. 280 с.
3. Воловик В.І. Соціальне буття і спосіб його існування / В.І. Воловик // Культурологічний вісник. – 2011. – Вип. 27. – С. 66–71.
4. Гриньова М.В. До питання про дитячу працю в Україні // Технології професійної підготовки майбутнього вчителя: сучасні моделі і компетентнісний дискурс педагогіки А.С. Макаренка»: матеріали ХІХ міжнародної наук.-практ. конф. (12-13 березня 2020 р.). – Полтава, 2020. С. 3–7.
5. Історія Полтавського педагогічного інституту в особах / Матеріали конференції, присвяченої 80-річному ювілею інституту. – Полтава, 1995.
6. А.С. Макаренко. Твори в 7-ми т., Т.4, К., 1954.
7. А.С. Макаренко. Твори в 7-ми т., Т.5, К., 1954.
8. Мохненко Г. Непедагогічна поема. – К., 2019.
9. Ницше Ф., Фрейд З. и др. Сумерки богов. – М., 1992.
10. Шопенгауэр А. Свобода воли и нравственности. – М., 1992.
11. Шопенгауэр А. Избранные произведения. – М., 1992.

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТА УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКИХ КЛУБІВ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

*Піддубна Ю.С.
Полтава, Україна*

Науковий керівник: Гриньова М.В. – д.п.н., професор,
член-кореспондент НАПН України

В умовах поширення коронавірусної хвороби (COVID-19), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) видала низку керівних вказівок і рекомендацій, які націлені на запобігання поширенню коронавірусу. Розглянули «Принципи коригування заходів щодо захисту здоров'я населення і